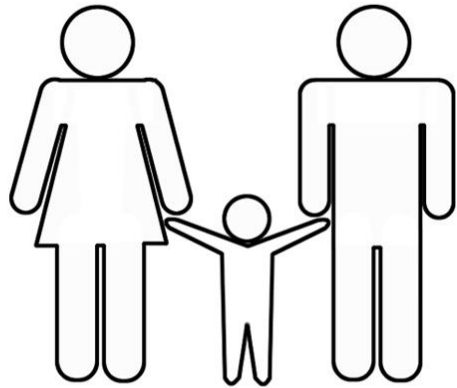

RRR
ROTHBARD-ROCKWELL REPORT

Murray N. Rothbard

MIÉRT ÉPPEN PALEO?

Á PALEO-LIBERTÁRIUS MOZGALOM SZÜLETÉSE

MURRAY N. ROTHBARD

Miért éppen paleo? - A paleo-libertárius mozgalom születése

Fordította: Táborszki Bálint

A MÓDUSZ-LIBERTÁRIUS

A *Liberty* magazin 1990. januári számában Lew Rockwell közreadott egy cikket „A paleo-libertarianizmus melletti érv” címmel, ami felbolygatta a teljes libertárius világot. Ez lett a magazin – és ami azt illeti a libertárius mozgalom elmúlt jónéhány évének – a legnépszerűbb és legvitatottabb cikke.

Ennek egyszerű az oka: a libertárius világ évek óta jobb esetben letargiába zuhant, rosszabb esetben pedig egyre fokozódó romlásnak indult. Az új ötletek, az új gondolatok és az új stratégiák teljes hiánya jellemzi. Míg az elmúlt évtizedek során a libertárius eszme egyre csak terjedt és lassan átítatta a világot, addig a szabadpiaci közgazdaságtan specializált területén kívül a libertárius intézmények totális jelentéktelenségbe zuhantak az amerikai kultúrában. Ahelyett, hogy szembenéztek volna a krónikus hanyatlás és romlás jelentette kihívással, a mozgalom vezetői összekuporodtak és kétségbeesetten fokozták az átveréseiket, mint ahogy a paraziták fokozzák a vérszívásukat, amikor a gazdatestből elkezd fogyasztani a vér és már nem olyan tápláló.

1989, az év, mikor a kommunizmus/szocializmus bámulatosan összeomlott Kelet-Európában és a Szovjetunióban, egy teljesen új világot teremtett új cselekvési paraméterekkel. Minden más ideológiai csoport – a konzervatívok, a liberálisok és a balosok – több-kevesebb

ELLENPROPAGANDA

A személyes és politikai szabadság tudástára

sikerrel megértette, hogy az új valóság fényében újra kell gondolnia a stratégiáját. Csak szokásszerűen a libertáriusok tettek úgy, mintha nem is létezne a való világ, és tovább játszották az átveréseiket.

Lew cikke lázas izgalmat ébresztett ebben az orrfacsaró környezetben és trombitaszóval harsogta, hogy *nagy változások történnek a való világban, srácok, és ideje felébrednünk és komoly gondolkodóba esnünk arról, hogy mit is jelent mindez.* Azoknak a libertáriusoknak a szemében, akik még nem agyhalottak, Lew cikke a céltudatos tevékenység és a kreatív gondolkodás új hajnalát üdvözölte.

A mozgalom sajnos olyan veszedelmes mélységekbe süllyedt, hogy szinte egyáltalán nem viszonozták ezt az izgalmat azok az unalmas és értetlen kommentárok, amiket a cikk kapott: szinte mindegyikük úgy hangzott, mint a hosszú téli álmából felvert medve irritált válasza. Igazából az egyetlen intelligens és átgondolt kritika nem a *Liberty* magazinban jelent meg, hanem a *Libertarian Republican Organizer* márciusi számában Justin Raimondo tollából.

Szóval miért éppen paleo? Ahogy Lew egyik kritikusa mondta, miért kell nekünk egy *újabb* hosszú szó, amit hozzácsatolhatunk az elsőhöz (a libertarianizmushoz)? A kritikusok úgy foglalják össze a paleo álláspontot, hogy célunk „kitaszítani” minden nem-paleót (a különböző definíciók szerint minden nem-burzoát és/vagy nem-vallásost) a libertárius mozgalomból. Ez egy abszurd ferdítés, és súlyos szövegértési (vagy gondolkodási) hiányosságokról tanúskodik.

Mindenekelőtt – a Libertárius Pártot leszámítva – a mozgalomnak semmilyen tagságalapú szervezete nincsen, amiből bárkit is kitaszíthatnánk. A Libertárius Párttal kapcsolatban pedig: a legtöbbünk már kilépett mind testben, mind szellemben. Továbbá hogyan tudna egy apró kisebbség (a paleók) „kitaszítani” egy döntő többséget?

ELKÜLÖNÜLÉS

Szóval súlyosan félreértelmezték a célunkat. Az új paleo mozgalom – és a megkülönböztetés – célja az, hogy elkülönítsük magunkat a tágabb mozgalomtól, hogy ezzel rátaláljunk a többi paleóra és inspiráljuk őket, illetve hogy megalkossuk a saját különálló és öntudatos mozgalmunkat.

Röviden azt mondjuk, hogy a szabadság remek dolog és nem szeretnénk egy jottányit sem gyengíteni vagy torzítani rajta, viszont nekünk – végre-valahára – a szabadság egyszerűen nem elég. Még mindig hardcore libertáriusok vagyunk, de többé, mint mozgalom, nem vagyunk hajlandók megelégedni egyedül a szabadsággal. A *szabadság pluszt* követeljük.

Úgy tartjuk, hogy a szabadsághoz elengedhetetlen egy bizonyos kulturális közeg. Meg tudom érteni, miért válik ingerülté néhány libertárius ennek hallatán; például az oxfordi politikai gondolkodó, John Gray az elmúlt években azzal magyarázta azt, hogy felhagyott a klasszikus liberalizmussal (ami a libertarianizmusnak is csupán egy hígított változata), hogy szerinte a szabadság mellett szükség van egy bizonyos kultúrára: az ilyesfajta beszédet szinte mindig az államhatalom követelése követi – és kétségtelenül ez történt Gray esetében.

De *nem* ez a lényeg, bár egyetértek azzal, hogy a szabadság egy burzsoá, keresztény kultúrában fog a leginkább kibontakozni. Hajlandó vagyok elismerni, hogy valaki lehet jó és hardcore libertárius miközben egyszerre hippi, agresszívan burzsoáellenes és keresztényellenes, drogfüggő, lejmoló, faragatlan és kibírhatatlan ember, sőt, akár egyenesen tolvaj is.

De az a lényeg, hogy mi, paleók többé nem vagyunk hajlandóak mozgalmi kollégákká válni ezekkel az emberekkel. Két különálló és erőteljes okból, amelyek külön-külön is igazolnák, hogy megalkossuk a saját és elkülönült paleo mozgalmunkat. Az egyik stratégiai: hogy ezek az emberek – nyilvánvaló okokból – elriasztják, mi több, taszítják a legtöbb „valódi embert”, akik béreket keresnek és a megélhetésért dolgoznak, akik a középosztály vagy a munkásosztály tagjai.

Ezeknek az embereknek a jelenléte a Libertárius Pártban lenn tartotta vagy egyenesen csökkentette a tagok és a szavazatok számát. De ezek a *luftmensch*-típusú emberek még a tágabb mozgalomban is majdnem sikeresen elintézték, hogy a dicsőséges „libertárius” szó áporodott legyen, és mindenki az örült vagy a szabados szinonimájának gondolja. Ezen a ponton egyedül úgy menthetjük meg a dicsőséges „libertárius” kifejezést és fogalmat, ha hozzátoldjuk a „paleo” előtagot, amivel kristálytiszttá tesszük a különbséget.

De nem csak stratégiai okaink vannak. Hiszen azok között az emberek között, akiket visszataszít ez a látvány, ott vagyunk mi magunk is, és bár nyilván magas a toleranciaküszöbünk, végre- valahára átlépték, és boldog megkönnyebbüléssel szabadulunk meg a sztenderd vagy „módusz” libertáriusoktól.

Amikor a *Libertarian Forum* hasábjain fakadtam ki a „valótlan emberek” és az örültek ellen, kiket később *luftmenschen*-nek kereszteltem, akkor vagy szeretnivaló, vagy undok különcnek tartottak – de a lényeg az, hogy ezeket a kulturális álláspontokat egyáltalán nem tartották relevánsnak a libertárius doktrínám tekintetében. Viszont igenis relevánsok, csak épp nem a doktrína talaján, hanem egy egészen más területen. De a lényeg az, hogy többé nem lehet elfogadni, hogy hagyjuk a képlet „paleo” részét.

De ha mi vagyunk a „paleók”, akkor ki a másik csoport? Mivel egy egészen más területen vagyunk, az egyszerű „libertárius” kifejezés nem elég. Így a másik csoportot – úgymond az ellenzékünket – elkereszteltem „nihilo-libertáriusoknak” vagy „nihilóknak”, míg a maradék libertárius – talán a többség – összezavarodott középutas, aki egyelőre még nincs tisztában a megkülönböztetéssel. Ezek közül sokan ösztönösen paleók anélkül, hogy tudnának róla.

Nem lehet tudni a pontos számokat, de a libertárius mozgalomban töltött majd’ negyvenöt évnyi aktivizmusom után egyvalamiben biztos vagyok: hogy a nihilók – akár számtani többséget alkotnak, akár nem – sajnos a tipikus vagy a „módusz” libertáriusok. [A „módusz” egy statisztikai fogalom, ami egy sorozat leggyakrabban előforduló elemét takarja.]

Lew Rockwell és én régóta súlyos kritikával illetjük a Libertárius Pártot. Viszont míg a Libertárius Párt valóban menthetetlen, nem a párt az egyetlen probléma. Hiszen a Párt egyszerűen csak a mozgalom legszembetűnőbb és legszervezettebb intézménye. A Pártot sújtó betegség csupán a teljes mozgalom rothadásának látható jele.

Ezért van az, hogy Lew és én nem azt követeljük, hogy legyen egy új Libertárius Párt, vagy hogy azonnal váltsák le a jelenlegit és helyettesítsék egy másik tömegintézménnyel. A betegség sokkal mélyebben gyökerezik, így a megoldásnak is sokkal radikálisabbnak kell lennie – és sajnos sokkal tovább tart a gyógyulás. Az első lépés különválni és megalakítani a saját paleo-libertárius szerveinket és intézményeinket, kezdve természetesen a Rothbard-Rockwell Reporttal.

A MÓDUSZ-LIBERTÁRIUS PORTRÉJA

A legkönnyebb azzal kezdeni a „paleo” definiálását, hogy elmagyarázzuk, mi *nem* vagyunk, mitől akarunk megszabadulni. És ennek a legegyszerűbb módja, ha felfestjük a módusz-libertárius portréját, attitűdjét és természetét.

A módusz-libertárius (a továbbiakban ML) mindenekelőtt férfi, mivel a mozgalom természetesen mindig döntően férfiakkól állt. És a néhány női libertárius aktivista sajnálatos módon ugyanazoktól a tünetektől szenved, mint a férfiak.

Az ML húsz évvel ezelőtt a húszas éveiben járt, most pedig negyven körüli. Ez egyáltalán nem olyan banális vagy jóindulatú, mint ahogyan hangzik, mivel ez azt jelenti, hogy a mozgalom nem igazán növekedett húsz év alatt; csak ugyanazok a sivár emberek lettek húsz évvel idősebbek. Az ML viszonylag intelligens és igen jól ismeri a libertárius elméletet. De semmit nem tud - és semmi érdeklődést nem tanúsít - a kultúráról, a valóság vagy a világ ügyeinek kontextusáról. Egyetlen ismereteit vagy kulturális tudását a tudományos fantasztikus regényekből meríti, amelyeknek az ML a szakértője, és amelyek kiválóan elzárva tartják őt a valóságtól. Ennek következtében a leghatékonytalanabb trockista mozgalom tagjai is többet tudnak a világ ügyeiről, mint - egy maroknyi libertárius vezetőt leszámítva - a legtöbbjük.

Az ML sajnos nem azért gyűlöli az államot, mivel úgy látja, hogy az állam a személy és tulajdon elleni agresszió egyedülálló, szervezett eszköze. Az ML sokkal inkább kamaszosan lázad minden és mindenki ellen: először a szülei ellen, aztán a családja ellen, aztán a szomszédjai ellen, végül a teljes társadalom ellen. Kiváltképp ellenez minden társadalmi és kulturális tekintélyt: ezek közül is legfőképp a burzsoáziát, amelyből származik, a burzsoá normákat és konvenciókat,

és az olyan tekintélyi intézményeket, mint az egyházakat. Az ML számára tehát az Állam nem egy egyedülálló probléma – csupán a burzsoá intézmények közül a legszembetűnőbb és a legundokabb. Ezért viseli olyan büszkén a kitűzöt, amin az áll: „Kérdőjelezd meg a tekintélyt.”

Innen fakad az ML fanatikus keresztényellenessége is. Régen azt gondoltam, hogy ez a militáns ateizmus csupán a Randianizmus befolyásának tudható be, amelyből két évtizeddel ezelőtt előbukkant a legtöbb modern libertárius. De valójában nem az ateizmus a kulcskérdés, mivel amikor valaki egy libertárius összejevetelen kijelenti, hogy ő egy boszorkány vagy hisz a kristálmágiában vagy valami más New Age halandzsában, nagy toleranciával és tisztelettel fognak bánni vele. Egyedül a keresztények kapják ezt az abúzust. Nyilvánvaló, hogy a különböző bánásmódnak nem az ateizmushoz van bármi köze, hanem ahhoz, hogy elutasítják és megvetik a burzsoá kultúrát; biztatnak bármiféle bizarr kulturális magatartást, hogy borsot törjenek a gyűlölt burzsoázia orra alá.

Ami azt illeti, az ML eredetileg azért vonzódott a Randianizmushoz, mert az a kamaszos lázadásának kulcselemét képezte: hogyan is tudná az ember jobban racionalizálni és szisztematizálni a szülei, a családja és szomszédjai elutasítását, mint azzal, hogy csatlakozik egy szektához, ami megveti a vallást és önmaga, illetve a szektavezető abszolút felsőbbrendűségét hirdeti – a burzsoá világot benépesítő robotikus, „másodrangú” emberekkel szemben? Egy olyan szektához, továbbá, ami felszólít arra, hogy utasítsd el a szüleidet, a családodat, a burzsoá ismerőseidet, és kultiváld a saját egyéni egód állítólagos nagyságát (amiben természetesen segítséget nyújt a randiánus vezetőség).

Amikor valaki a húszas éveiben éli a kamaszos lázadását, annak van egyfajta rosszfiús bája; viszont ugyanez a hozzáállás és attitűd

visszataszítóvá válik a negyvenes éveiben. Lew Rockwell kritikusai kényelmesen feltételezik, hogy amit támadunk, az a szemmel látható „hippi” haj, magatartás és ruházat. De ez egy teljesen felületes értelmezés. Az egyetlen jó dolog a hippiségben az, hogy megkönnyíti, hogy kiszúrjuk a módusz nihilókat. De még azok az ML-ek sem igazi emberek, akik úgy néznek ki, mint az igaziak, akik öltönyt és nyakkendőt viselnek. A személyiségük és az attitűdjük a fontos.

Röviden: az ML, ha van is valódi foglalkozása, mint könyvelő vagy ügyvéd, akkor általában praxis nélküli ügyvéd vagy munkanélküli könyvelő. Az ML tipikus foglalkozása a programozó; az ML már azelőtt is kocka volt, mielőtt feltalálták volna a személyi számítógépeket. A számítógép nagyon is vonzó az ML számára tudományos és elméleti beállítottsága, valamint nomád életmódja miatt, mivel fontos neki, hogy ne legyen állandó fizetése és lakása. Továbbá könnyű „számítógépes tanácsadónak” nevezni magad, amikor *valójában* munkanélküli vagy.

Az ML-t fel lehet ismerni a fanatikusokra jellemző távolba meredő tekintetéről. Hajlamos a legelső adandó alkalommal megragadni és hosszasan beszélni a „nagy felfedezéséről” vagy a csodás kéziratáról, amit azonnal kiadhatna, ha a Hatalom nem állná útját. Mint minden fanatikus, az ML totálisan humorérzékmentes; számára a humor magasfoka az, ha összekötik valaki cipőfűzőjét.

De mindenekfelett az ML egy lejmoló, egy szélhámos és gyakran egyenesen egy gazember. A libertáriusok iránti attitűdje az, hogy „a te házad az én házam”. Hány libertárius élvezheti azt a ritka, kiváltságos pozíciót, hogy nem történt meg vele, hogy valaki becsönget hozzá, majd ajtót nyit valami alaknak, aki tulajdonképpen azt mondja, „Hé haver, libertárius vagyok”, majd azt várja, hogy szállásolja el egy éjszakára vagy egy hétre? Hány libertáriusnak kellett kiraknia ilyen embereket a hidegbe? A libertáriusok, röviden, akár explicit módon

megfogalmazzák ezt a „filozófiát”, akár nem, libertárius kommunisták: automatikusan azt várják, hogy mindenki, akinek tulajdona van, automatikusan „ossza is meg” a kiterjesztett libertárius „családjával”.

Mi, paleo-libertáriusok vagyunk azok, akik végre-valahára azt mondjuk: „Basta!” „Elég!” Elegünk van, és ezt nem tűrjük tovább. Ahogyan egy következő cikkben ki fogom fejteni, 1989 eseményei véget vetettek a Hidegháborúnak és lehetővé és megvalósíthatóvá tették a szövetséget a „paleokonzervatívokkal”; a Régi Jobboldal újjászületését. De a libertárius elvtársaink iránti egyre fokozódó undorunk egy különálló jelenség, bár remekül illeszkedik az új mozgalmunkhoz és megajándékozott minket egy új kifejezéssel: a „paleo”-val.

Évekkel ezelőtt, amikor egy régi barátom panaszkodtam a libertárius mozgalom őrültjei miatt, azzal vigasztalt: „Fogadjuk el. Egy furcsa mozgalomban sok furcsa emberrel lesz dolgod.” Igaz, de az eszméink egyáltalán nem olyan furcsák.

Igaz, minden mozgalom a tiszta eszmék tökéletlen közvetítője. De akárhogy is csűrjük-csavarjuk a dolgokat, a csodás libertárius eszme nem ezt érdemli. Egyszer régi barátom, Ralph Raico egy megjegyzést fűzött valami mozgalmi atrocitáshoz, amit a *Keresztapa* filmből az a csodálatos mondat ihletett, amit Lee Strasberg mondott Corleonének: „Amikor megölték Moe-t (a Corleonék), annyiban hagytam. Nem tettem fel kérdéseket. Azt mondtam magamnak: ilyen az üzlet, amit választottunk.” Ralph ennek nyomán annyit mondott: „Ilyen a mozgalom, amit választottunk.”

Oké. Ez néhány évig jó vigasz volt. De nekünk, paleóknak elegünk van. Kilépünk. Elhagyjuk a mozgalmat. Egy új mozgalmat indítunk: a paleo-libertarianizmust.

Kedves olvasónk,

Bármennyire is fontosnak találjuk a szabadság üzenetét és annak elterjesztését Magyarországon, sajnos képtelenek vagyunk tartósan önerőből, a segítséged nélkül csinálni.

Kérjük, támogasd az oldalunkat egy egyszeri összeggel, vagy iratkozz fel egy havonta automatikusan ismétlődő támogatásra [ide kattintva](#).